

Vyrostete v Bystřici jaderný závod?

Vedení města Bystřice n. P. předložilo březnovému zastupitelstvu ke schválení prodej 11,5 ha pozemku průmyslové zóny pražské firmě UJP, která zde chce vybudovat závod na výrobu jaderného paliva. Tato soukromá firma se pokouší najít vhodnou lokalitu v ČR i na Slovensku nejméně 3-4 roky, alevšude její záměr místní obyvatelé po zjištění rizik odmítli.

Firma UJP Invest, s. r. o. předložila investiční záměr, podle kterého mají do ovzduší unikat částičky obohaceného uranu včetně těžkých kovů, okolí má být obtěžováno hlukem a rovněž aut by jezdilo do závodu víc jak 200 denně. Podle starosty Pačiskymá závod vyrábět jaderné palivo pro celou Evropu bude to prý velký byznys. Ale pro koho? Lze předpokládat, že by se zde mělo zpracovávat nejméně tisíc tun obohaceného uranu z Ruska.

Bystřičtí ani vláda o záměru radnice nejsou informováni

Je podivné, že o tomto záměru dosud nejednala vláda ani mezinárodní komise pro atomovou energii a mám podezření, že se jedná o původní záměr ruských firem. Koncem loňského roku byl zastupitelům města i veřejnosti projekt představen jako závod na zpracování zářičů do lékařských přístrojů, který by měl být rozšířen o výrobu jaderných slitin pro armádu. Těsně před prosincovým zastupitelstvem byl ale nečekaně záměr navýšen o výrobu jaderného paliva. Tato změna nebyla vedením města s veřejností vůbec projednána a mám dojem, že si ji neuvědomili ani zastupitelé, když v prosinci téměř jednohlasně schválili záměr firmy v bloku běžných majetkových převodů. Na vyhlášený záměr o prodeji převážné části průmyslové zóny zareagovali počátkem roku občané i podnikatelé z průmyslové zóny, kteří se náhodou o záměru radnice dověděli. Vedení města projekt neustále zlehčovalo s tím, že podobný závod funguje v Praze na sídlišti. Obavy vyjádřila také vládní agentura CzechInvest, která poskytla v minulosti dotaci na vybudování průmyslové zóny.

Jaderných závodů je ve světě jen několik a žádný nestojí v těsné blízkosti města ve směru převládajících větrů. Jak vyplývá z údajů Českého hydrometeorologického ústavu, negativní spadyby se týkaly zejména Sídliště II, Černého Vršku a Domanínku. Kysličník uraničitý, potřebný k výrobě jaderného paliva, je podle odborníků mnohokrát větším zářičem než přirozený uran, a proto odmítám argumenty vedení města, že jsou tu lidé na uran zvyklí.

Práce pro 30 místních na 11,5 ha

Z diskuze zastupitelů také vyplynulo, že starostou zmiňovaný počet 150 zaměstnanců by se netýkal místních. Bystřických by závod zaměstnal, jak starosta na zastupitelstvu přiznal, třeba jen 30, připravovaný vysoce radioaktivní provoz v podtlakové hale by byl obsluhován roboty. Proč téměř nikdo z místních lidí o projektu radnice neví? Je naprosto nepochopitelné, když starosta veřejně tvrdí, že předkládanému investičnímu záměru nerozumí, ale nezávislé posouzení vypracovat

nenechal, neprojednalho s ministerstvem průmyslu ani se státním úřadem pro jadernou bezpečnost. Přitom na propagaci Centra zelených vědomostí, které stojí poblíž plánovaného jaderného závodu, bylo městem schváleno 6 milionů korun...

Pro prodej: 9 zastupitelů

Jaderný závod chce stavět soukromá firma. V případě možné jaderné havárie nebo ukončení činnosti nemáme stanovisko ani záruky vlády, nevíme, kudy by měly být stovky tun obohaceného uranu do Bystřice transportovány. Uvědomme si, že stát nemá finance ani na sanaci po uranových dolech (viz odkaliště Dolní Rožínka) a také v případě odklonu od jaderné energetiky bychom měli mít jasné garance likvidace zamořené stavby.

Z těchto důvodů zřejmě část zastupitelů vyhověla protestujícím občanům smlouva o prodeji pozemků na březnové schůzi schválena nebyla. Je zarážející, že se přesto našlo kromě starosty a místostarosty ještě dalších 7 lidí, kteří pro prodej pozemku opakovaně hlasovali.

Právo rozhodnout mají pouze občané

Ve všech lokalitách, kde chtěla firma svůj závod postavit, byli obyvatelé měst a obcí podrobně seznámeni s investičním záměrem a z obav před možnými zdravotními riziky se k výstavbě vždy vyjádřili zamítavě. A to se dosud nikde nejednalo o výrobu jaderného paliva, šlo maximálně o slévárnu jaderných materiálů! Zřejmě proto starosta na zastupitelstvu rázně odmítl vyhlásit referendum. Naopak chtěl firmě co nejrychleji smlouvou o smlouvě budoucí prodat pozemek ještě před zpracováním studie vlivu na životní prostředí (EIA). Svoje rozhodnutí nyní omlouvá tím, že kdyby EIA nevyšla, závod by se nestavěl. Nemůžeme dopředu prodat pozemky a pak zjistit, že EIA sice „vyšla“, ale uslyšíme o ochranném pásmu, dozimetrech atp. a stavět se bude, protože zastupitelé už nebudou mít na nic vliv. Jednotlivci pak sice mohou vznést námitky, nic podstatného ale nenadělají. Jde o soukromý byznys za mnoho miliard korun, proto jsem přesvědčen, že by studie EIA vyšla.

Investor se svým záměrem dosud nikde neuspěl a díky velkému pochopení, které našel v Bystřici (jak říká starosta „my jsme na uran zvyklí“), se bude patrně snažit o výstavbu závodu po komunálních volbách znovu. Kdyby měla snaha firmy pokračovat, pak je jediným možným řešením referendum.

Ing. Josef Novotný